

ВПЛИВ КОНВЕРГЕНЦІЇ НА РОЗВИТОК РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ

Е. А. Кіреєва, к.е.н. завідувач кафедри
Вінницький національний аграрний університет

В умовах динамічних перетворень та інтеграційних процесів, які притаманні економіці України все більшого поширення набуває поняття «конвергенції».

Як зазначає у свої дослідженнях Б. Г. Ревчун, «починаючи з 50-х рр. XX ст. проблемою конвергенції капіталізму і соціалізму займалися такі економісти й соціологи, як П. Сорокін (США), Р. Арон (Франція), В. Бакінгем (США). У 60-х рр., завдяки працям таких учених, як У. Ростоу (США), Ян Тінберген (Нідерланди), П. Дракер (США), Дж. Гелбрейт (США) ці дослідження вийшли на новий рівень та отримали світове поширення та визнання. Що стосується конвергенції різноманітних, і головне – різнорідних, економічних концепцій, макроекономіки та мікроекономіки, то даний термін застосовується незаслужено дуже рідко, хоча сама проблема вже давно розробляється під різними назвами [1].

Сучасні дослідники розробляють теорію конвергенції з позиції мультидисциплінарного підходу. Так, О. І. Рогач, визначає, що конвергенція – це зменшення розриву (зближення) в показниках економічного розвитку між національними державами [2, с. 154].

Аналогічний підхід продемонстровано і в працях закордонних науковців, зокрема Д. В. Зверева та Є. А. Коломак, які розглядають конвергенцію через призму зближення економічних параметрів до певного рівня [3].

Л. М. Газуда розглядає конвергенцію в процесі розвитку регіональних економічних систем та зазначає, що «Конвергенційно–інтеграційні процеси спрямовані на вирішення таких завдань: забезпечення однакового (схожого) рівня спеціалізації економіки регіону, визначеної на основі наявності ресурсу та внутрішніх і зовнішніх потреб ринку; формування спільних пріоритетів соціо-еколого-економічного розвитку території з метою мобілізації та активізації територіальних ресурсів; забезпечення тісних зв'язків між різними елементами системи, що дасть можливість структурної оптимізації сфер функціонування всіх територіальних складових» [4].

Таким чином, конвергенція у розвитку сучасних економічних систем сприяє зближенню їх інтересів та орієнтації на досягнення спільних цілей розвитку. Вагоме місце серед пріоритетних напрямків розвитку сучасного світу відіграє ринок органічної продукції. Світовий ринок характеризується динамічними темпами розвитку та процесами конвергенції, які найбільш наочно представлені на прикладі країн Європи.

Так, органічний ринок в Європі продовжує зростати. В 2016 р. він зріс на 11,4% і майже досяг товарообігу в 33,5 млрд. євро. Майже всі великі ринки продемонстрували темпи зростання на понад 10 %. В 2016 році 13,5 млн. га земель в Європі були органічними (Європейський Союз: 12,1 млн. га). Маючи понад 2 млн. га органічних

земель, Іспанія продовжує бути країною, що має найбільшу площу органічних земель в Європі, на другому місці – Італія (1,8 млн. га), на третьому – Франція (1,5 млн. га) [5].

В умовах конвергенції та інтеграційної спрямованості для України – напрямком органічного сільськогосподарського виробництва – один із перспективних шляхів розвитку аграрного сектору, який дозволить досягти нашій державі сталого розвитку та ряду інших переваг, крім того органічна продукція є перспективною продукцією для експорту у країни ЄС та світу [6].

Стрімкі темпи зростання ринку органічної продукції проілюстровано такими показниками як: так у 2002 р. в Україні було зареєстровано 31 господарство, що отримало статус “органічного”, а в 2016 р. нараховувалось вже 360 сертифікованих органічних господарств, а загальна площа сільськогосподарських угідь, на яких ведеться органічне виробництво, склала 411 200 га [7].

Крім того, головними країнами–імпортерами української органічної продукції є Нідерланди, Німеччина, Велика Британія, Італія, Австрія, Польща, Швейцарія, Бельгія, Чехія, Болгарія та Угорщина. Українські виробники також експортують продукцію до США, Канади, Австралії та деяких країн Азії. Головними органічними продуктами (за обсягом), які експортували його клієнти з України, були кукурудза, пшениця, соя, ячмінь, пшениця спельта, соняшник, пшоно, ріпак, чорниця (заморожена), овес, просо, люпин, яблука (свіжі), гречка, гірчиця, бузина (плоди), насіння гарбуза, березовий сік, льон, пластівці, жито, волоський горіх (ядро) [7].

Таким чином, визнаючи неминучість процесів конвергенції, які охарактеризовані як зближення економічних систем, а отже і тенденцій та пріоритетів у розвитку економік окремих держав, можливо констатувати, що розвиток ринку органічної продукції в Україні є одним із головних пріоритетів, що зумовлює необхідність здійснення подальших досліджень даної галузі та формування виваженої цільової державної політики.

Список літератури

1. Ревчун Б. Г. Конвергенція макро– та мікроекономічних теорій як засіб формування єдиної науки «економікс» [Електронний ресурс] / Б. Г. Ревчун // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2013. – Вип. 24. – Режим доступу: <http://dSPACE.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/568/1/8.pdf>
2. Міжнародні фінанси : підручник / Рогач О. І., Філіпенко А. С., Шемет Т. С., Амалян Н. Д., Боринець С. Я. ; За ред. О.І. Рогача. – К. : Либідь, 2003. – 784 с.

3. Зверев Д. В. Субфедеральная фискальная политика в России: межрегиональные различия и связи / Зверев Д. В., Коломак Е. А. // Московский обществ. науч. фонд, Сиб. центр прикладных экон. исслед. – М., 2010. – 102 с.

4. Газуда Л. М. Особливості інтеграції та конвергенції територіальних економічних систем [Електронний ресурс] / Л. М. Газуда // Economic Annals–XXI. – 2015. – № 9–10. – С. 83–86. – Режим доступу: http://soskin.info/userfiles/file/2015/9-10_2015/Gasuda.pdf

5. Європейський ринок органічної продукції зріс на понад 10%, а площі органічних земель досягли 13,5 млн. га в 2016 році [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Національної академії аграрних наук України. – Режим доступу: http://naas.gov.ua/newsukraine/?element_id=3996

6. Кірсєва Е. А. Органічне виробництво у системі пріоритетів сталого розвитку аграрного сектору економіки України / Е. А. Кірсєва // Органічне виробництво і продовольча безпека : [зб. доп. V Міжнар. наук.–практ. конф.]. – Житомир : ЖНАЕУ, 2017. – С. 301–308.

7. Органік в Україні [Електронний ресурс] // Федерація органічного руху в Україні. – Режим доступу: <http://www.organic.com.ua>

9. Чайкін О. В. Розвиток ринку екологічно чистої продукції в Україні. *Продовольча безпека України і розвиток агропродовольчого ринку в умовах Євроінтеграції*: збірник тез Всеукраїнської науково–практичної інтернет–конференції. (Вінниця, 27 квітня 2017 р.). Вінниця: ВНАУ, 2017. С. 12–16.

8. Dankevych Ye. M. Ukraine agricultural land market formation preconditions / Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., O. V. Chaikin // Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis. – 2017. – Т. 65. – №. 1. – С. 259–271.